

NORGES HØYESTERETT

Den 15. april 2015 avsa Høyesterett dom i

HR-2015-00792-A, (sak nr. 2014/2114), straffesak, anke over dom,

A (advokat Frode Sulland)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. statsadvokat Per Eirik Vigmostad-Olsen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Arntzen**: Saken gjelder straffutmåling for to voldtekter.
- (2) A, født 00. --- 1982, ble 6. september 2011 satt under tiltale for to tilfeller av voldtekt til samleie. De straffbare forholdene fant sted 5. november 2010.
- (3) Oslo tingrett avsa dom 23. januar 2014 som for straffekravets vedkommende hadde slik domsslutning:

"A, født 00.00.1982, dømmes for to overtredelser av straffeloven § 192 første ledd bokstav a jf. annet ledd bokstav a sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd til fengsel i 6 – seks – år. Varetekt kommer til fradrag med 16 – seksten – dager."
- (4) Domfelte ble også dømt til å betale 150 000 kroner i oppreisningserstatning til hver av de fornærmede.
- (5) A anket til Borgarting lagmannsrett. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, straffutmålingen og oppreisningen.

- (6) Borgarting lagmannsrett avsa 17. oktober 2014 dom som for straffekravets vedkommende hadde slik domsslutning:

"A, født 00.00 1982, dømmes for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav a, jf andre ledd bokstav a, jf § 62 første ledd til fengsel i 9 – ni – år. Varetekt kommer til fradrag med 16 dager."

- (7) Domfelte ble også dømt til å betale 175 000 kroner i oppreisning til hver av de fornærmede.
- (8) Dommen ble avsagt under dissens, i det fagdommerne mente fengselsstraffen burde vært satt til åtte år.
- (9) A har anket til Høyesterett over straffutmålingen.
- (10) *Jeg er kommet til at anken ikke fører frem.*
- (11) Domfelte er funnet skyldig i to voldtekter til samleie.
- (12) Den øvre strafferammen for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav a, jf. andre ledd bokstav a er fengsel i ti år.
- (13) Handlingene er begått etter ikrafttredelsen av lov 25. juni 2010 nr. 46, hvor blant annet minstestrafen for voldtekt til samleie ble hevet fra to til tre år. Siktemålet med lovendringen var å skjerpe normalstraffen for seksuallovbrudd. I Prp. 97 L (2009–2010) side 19 står det at normalstraffenivået for voldtekt som omfattes av minstestrafen, ikke bør være under fengsel i fire år. Der det foreligger skjerpende omstendigheter, bør straffenivået ifølge proposisjonen ikke være under seks år. Som eksempler på voldtekter hvor straffenivået ikke bør være under seks års fengsel, nevnes dommene inntatt i Rt. 2003 side 625 og Rt. 2006 side 828. Dommen fra 2003 gjaldt en typisk overfallsvoldtekt, mens dommen fra 2006 gjaldt en meget brutal og krenkende voldtekt av tidligere samboer. I sistnevnte dom ble fornærmede i en periode på tre timer utsatt for forskjellige seksuelle krenkelser med klare islett av vold, frihetsberøvelse og mishandling.
- (14) Forarbeidenes forutsetninger om et høyere straffenivå er fulgt opp i rettspraksis. Dette rokker likevel ikke ved prinsippet om at straffutmålingen skal være basert på de konkrete straffutmålingsmomentene i den enkelte sak. Jeg viser til Rt. 2011 side 734 avsnitt 10 og 11 om dette. I denne saken fant Høyesterett at fengselsstraffen for voldtekt av tidligere samboer i utgangspunktet burde ligge rundt seks år fordi det forelå "flere og tunge skjerpende momenter".
- (15) Etter mitt syn foreligger det også i vår sak flere tunge skjerpende momenter.
- (16) Domfelte traff de fornærmede første gang kvelden før voldtektene fant sted. De fornærmede hadde kontaktet en bekjent og bedt ham skaffe dem det narkotiske stoffet khat. Det var domfelte som leverte stoffet. Han tilbrakte kvelden sammen med de fornærmede i leiligheten en av dem disponerte. Voldtektene, som skjedde etter at de fornærmede hadde lagt seg, er beskrevet slik i lagmannsrettens dom:

"Det følger av lagrettens kjennelse at tiltalte er skyldig i to voldtekter til samleie. Voldtektene er gjennomført ved å holde en kniv mot halsen på de fornærmede og true med å drepe eller bruke kniven mot dem, og overfor begge fornærmede gjennomførte tiltalte både vaginalt og oralt samleie. For øvrig legger lagmannsretten ved straffutmålingen til grunn som bevist utenfor rimelig tvil at kniven tiltalte benyttet var en skarp og spiss kjøkkenkniv, av fornærmede B betegnet som grønnsakskniv. Det legges videre til grunn at tiltalte rettet kniven vekselvis mot de fornærmede og at de fornærmede etter tur ble truet til å holde det ene benet til den andre fornærmede, mens tiltalte gjennomførte de vaginale samleiene. De fornærmede ble også truet til å beføle hverandre og til å se på de handlinger som ble utført mot den andre. Det legges også til grunn at tiltalte, mens overgrepene foregikk, uttalte at han hadde voldtatt og drept noen før, samt uttalte at han som mann ville slippe unna og at voldtekt alltid er jentas skyld. Han uttalte også at voldtekt vil bringe skam over jenta og hennes familie dersom dette ble kjent. Tiltalte benyttet ikke kondom. Overgrepene varte minst én time."

- (17) Det er altså tale om både vaginale og orale samleier, som alle oppfyller gjerningsbeskrivelsen i straffeloven § 192 første ledd bokstav a, jf. andre ledd bokstav a, jf. straffeloven § 206. De fornærmede ble utsatt for drapstrusler og dypt krenkende behandling. Begge de fornærmede ble tvunget til å medvirke til voldtekt av den andre. De ble også tvunget til å foreta seksuelle handlinger med hverandre. Domfelte utnyttet dessuten de fornærmedes sårbarhet med hensyn til det sosiale stigmaet voldtekten ville innebære for dem og deres familier. Videre fremgår det av lagmannsrettens straffutmålingsgrunner at begge de fornærmede var omskåret og "noe gjensydd foran skjedeåpningen". Dette gjorde de vaginale samleiene særlig smertefulle for dem. Overgrepene varte i minst én time, som må anses som et betydelig tidsrom.
- (18) Jeg er på denne bakgrunn enig med den samlede lagmannsrett i at straffen for hver av voldtektene isolert sett ville vært fengsel i seks år.
- (19) Straffeloven § 62 kommer til anvendelse. Bestemmelsen forutsetter at det skal utmåles en fellesstraff som er lavere enn den som ville vært utmålt ved en kumulasjon av straffen for de ulike forholdene. Etter mitt syn vil fellesstraffen for de to voldtektene i vår sak ligge opp mot ti års fengsel.
- (20) Ved straffutmålingen må det tas hensyn til tidsforløpet frem til rettskraftig dom. Som det fremgår av Rt. 2014 side 1145 avsnitt 38 tillegges tidsmomentet mindre vekt ved alvorlige lovovertridelser. Tidsforløpet har ikke betydning hva gjelder sakens normale behandling gjennom de ulike rettsinstanser.
- (21) Overgrepene i vår sak fant sted for fire år og fem måneder siden. Til tross for at saken var ferdig etterforsket i januar 2011 og tiltale ble tatt ut i september 2011, forelå dom i tingretten først i januar 2014. Den lange tiden det tok til dom forelå i tingretten må anses som så vidt ekstraordinær at den bør lede til en viss reduksjon i straffen. Tidsforløpet gjennom de etterfølgende rettsinstansene, ligger derimot innenfor det normale.
- (22) Jeg er etter dette, som lagmannsrettens flertall, kommet til at straffen bør settes til ni års fengsel.
- (23) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

- (24) Dommer **Bull:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (25) Dommer **Tjomsland:** Likeså.
- (26) Dommer **Øie:** Likeså.
- (27) Justitiarius **Schei:** Likeså.
- (28) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: